

Vlaanderen
is materiaalbewust

RESULTATEN TERREINCONTROLES 2020

TEAM TERREINCONTROLE

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

WWW.OVAM.BE

INHOUD

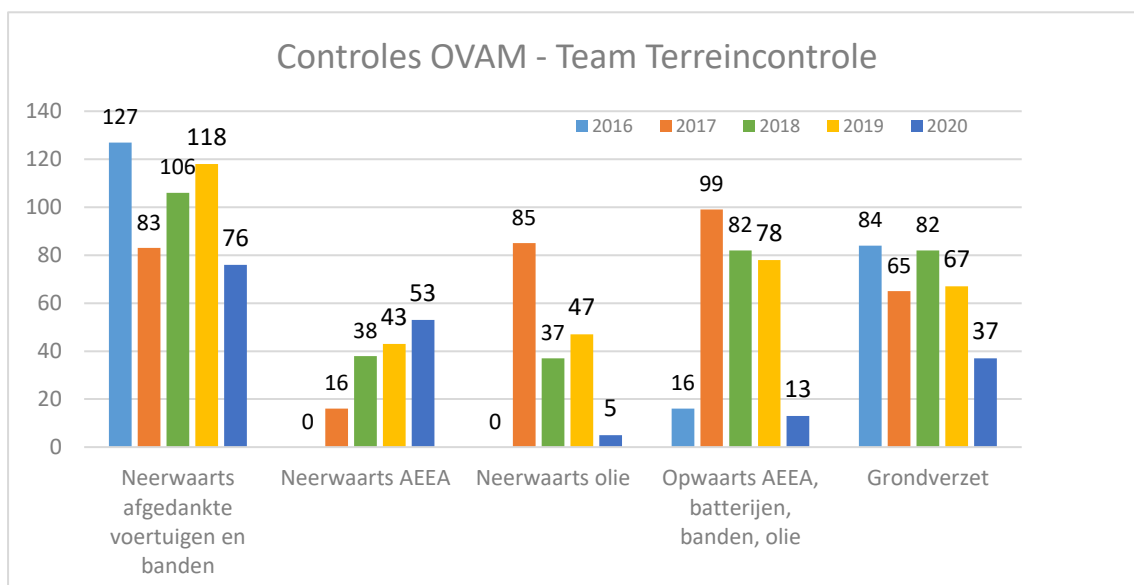
1	Inleiding.....	3
1.1	Reden voor controle	4
1.2	Herkomst klachten	4
1.3	Bedrijven in overtreding	5
1.4	Actie na controle	5
2	Stroomopvolgers.....	6
2.1	Opwaarts	6
2.2	Neerwaarts	6
3	Afval	6
3.1	Neerwaartse controles	7
3.1.1	AEEA	7
3.1.2	Afgedankte voertuigen	8
3.1.3	Afvalolie	9
3.2	Opwaartse controles	9
3.2.1	AEEA en batterijen	9
3.2.2	Olie en banden	9
4	Bodem	10
5	Andere taken.....	11

1 INLEIDING

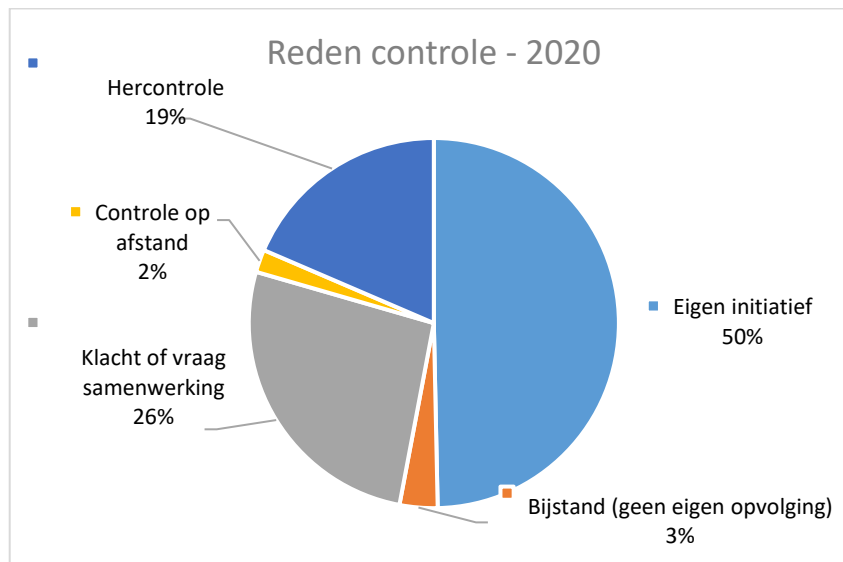
In dit rapport kan u meer lezen over de resultaten van de controles en bedrijfsbezoeken van het team Terreincontrole in 2020. De OVAM heeft een aantal specifieke toezichtsbevoegdheden. De belangrijkste zijn **controles** op de afvalstromen die onder een **uitgebreide producentenverantwoordelijkheid** vallen en controles op de **traceerbaarheid van bodemmateriële** (grondverzet). In 2020 beschikte het team terreincontrole over zeven toezichthouders, waarvan er ongeveer zes VTE is besteed aan toezichthoudende taken en één VTE aan administratieve ondersteuning en beleid. Nieuw sinds 2020 is dat er in het team twee stroomopvolgers actief zijn, in nauwe samenwerking met de beheersorganismen Recupel en Bebat. We bepalen de prioriteiten steeds in overleg met de sector: Denuo en de beheersorganismen Febelauto, Recupel, Bebat, Valorlub, PV Cycle, Grondbank en Grondwijzer.

In 2020 voerden we in totaal **184 controles** uit. Deze zijn verdeeld over een aantal sectoren. Het team Terreincontrole voert geregeld gezamenlijke controles uit met lokale toezichthouders, de afdeling Handhaving en politiediensten. Door de coronacrisis werden er iets minder terreincontroles uitgevoerd, daarnaast schakelden we deels over naar een bevraging op afstand.

Tijdens een controle leggen we uit hoe een bedrijf zich in regel kan stellen. Bedrijven die in overtreding zijn, ontvangen eerst een aanmaningsbrief. In sommige gevallen kan dit leiden tot een proces-verbaal (PV, strafrechtelijk) of een verslag van vaststelling (VVV, administratief). In een beperkt aantal dossiers gebruikt het team Terreincontrole ook het instrument van de bestuurlijke maatregel, met eventueel de oplegging van een dwangsom.

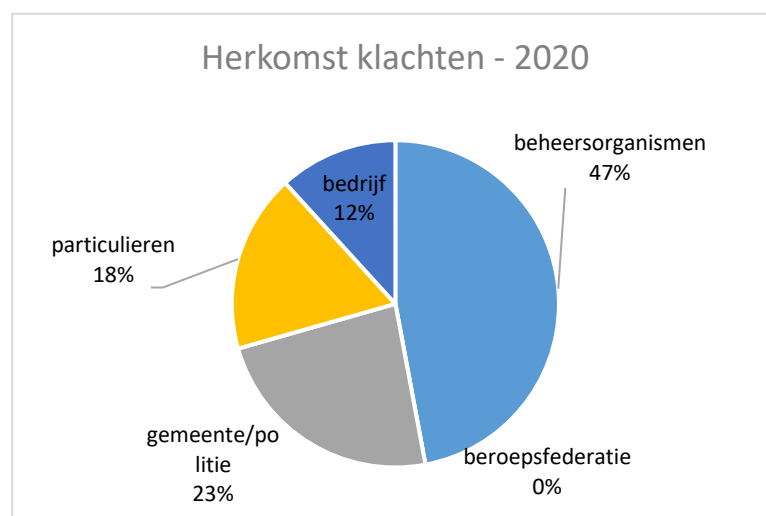

1.1 REDEN VOOR CONTROLE

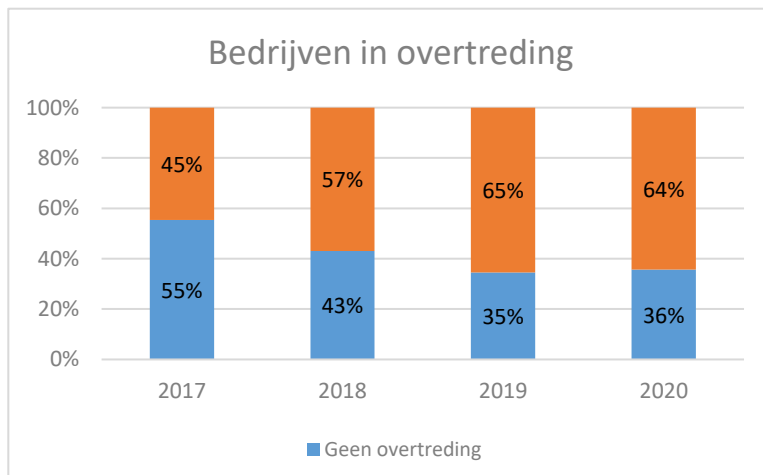
1.2 HERKOMST KLACHTEN

De meerderheid van de klachten bij het team Terreincontrole van de OVAM is afkomstig van de beheersorganismen (47 %), voornamelijk van Bebat en Febelauto. Daarnaast is er ook een groot aantal meldingen van politiediensten of (lokale) overheden.

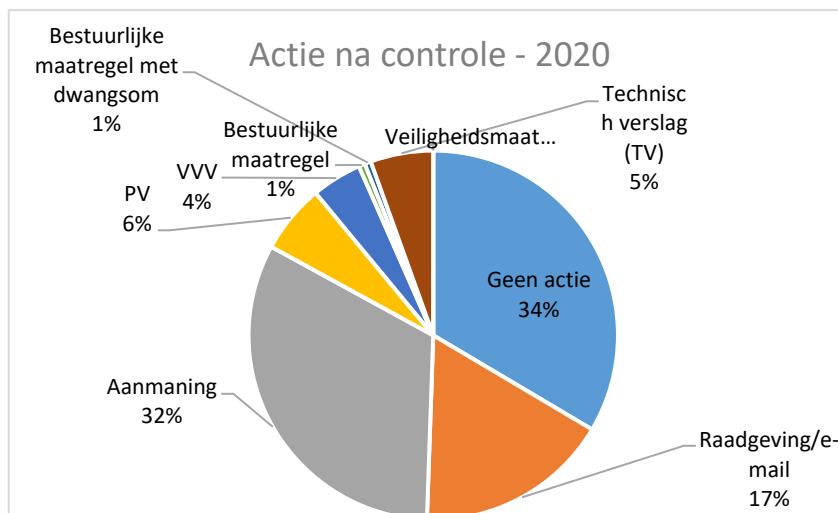
1.3 BEDRIJVEN IN OVERTREDING

Van alle gecontroleerde bedrijven was 64 % in overtreding, dit is gelijkaardig aan de vorige jaren. Dit gaat van een administratieve overtreding (niet aangesloten bij een beheersorganisme, dus financieel niet bijdragen) tot een overtreding met een hogere milieu-impact, zoals de verbranding van afvalolie.

1.4 ACTIE NA CONTROLE

De OVAM werkt via een trapsgewijze aanpak. De bedoeling is om eerst te informeren en pas maatregelen te nemen bij zwaardere of herhaaldelijke overtredingen of wanneer men weigert om zich in regel te stellen.

2 STROOMOPVOLGERS

In 2020 zijn er, in samenwerking met de beheersorganismen Recupel en Bebat, twee stroomopvolgers gestart in het team Terreincontrole. Voor Bebat lag de focus op freeriders, dat zijn voornamelijk niet aangesloten invoerders, zowel Belgische bedrijven als buitenlandse internetshops. Voor Recupel lag de hoofdfocus op de neerwaartse controles op AEEA (zonder zonnepanelen) om het ingezamelde en gerapporteerde AEEA te verhogen. De bedrijven die moeten aansluiten bij Bebat zijn in veel gevallen ook invoerder van EEA (met batterijen in) en moeten dan ook bijkomend bij Recupel aansluiten.

2.1 OPWAARTS

In 2020 contacteerden we **136 bedrijven**, vooral vanop afstand (93 %): via brief, mail of telefonisch. Dit is voornamelijk een gevolg van de coronacrisis. We schreven ook **235 bedrijven aan** in 2020, waarvan de opvolging voor een deel in 2021 zal gebeuren.

Ongeveer de helft (52 %) van de gecontacteerde bedrijven was in overtreding: niet aangesloten bij Bebat en/of Recupel. Zij kregen een mail en/of brief met de vraag om zich in regel te stellen. De bedrijven die alsnog weigerden aan te sluiten, werden doorgegeven aan de toezichthouders in het team voor een controle.

2.2 NEERWAARTS

In 2020 kregen **42 bedrijven** een bedrijfsbezoek door een stroomopvolger om de inzameling van AEEA na te gaan: uitsorteren uit afvalstromen, overdekte opslag, rapportage via Recupel en/of BeWeee, afvoer naar vergunde verwerker, ... Tijdens het bezoek gaven de stroomopvolgers aan wat beter kon en ze gaven advies over hoe te voldoen aan de wettelijke bepalingen. **Bij 83 % van de bezochte bedrijven stelden zij overtredingen vast.** Na de bezoeken was er een duidelijke stijging van aangiftes bij BeWeee. De bedrijven die zich na een informatief bedrijfsbezoek niet in regel stellen, worden doorgegeven aan de toezichthouders in het team (zie punt 3.1.1). De cijfers zijn dus complementair aan elkaar.

3 AFVAL

De uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (aanvaardingsplicht) maakt de producenten, invoerders, tussenhandelaars en eindverkopers verantwoordelijk voor de producten die ze op de Vlaamse markt brengen, tot in de afvalfase. Om hieraan te voldoen hebben de producenten beheersorganismen opgericht:

- **RECUPEL:** afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA);

- **PV CYCLE**: zonnepanelen;
- **BEBAT**: batterijen en accu's;
- **FEBELAUTO**: voertuigen en batterijen van elektrische wagens;
- **VALORLUB**: olie;
- **RECYTYRE**: banden.

3.1 NEERWAARTSE CONTROLES

Neerwaartse controles leggen de focus op de inzameling, verwerking en de afvoer van de afvalstoffen. Dit gebeurt voornamelijk bij schroothandelaars, containerdiensten en garages.

3.1.1 AEEA

Deze controles focussen op de correcte inzameling en verwerking van AEEA. De verwerking van AEEA moet op een specifieke manier gebeuren. Schadelijke onderdelen moeten eruit verwijderd worden. Verder moeten bedrijven **ook rapporteren** over de inzameling en verwerking (**BeWeee**).

Sinds begin 2020 is er voor AEEA een **stroomopvolger** actief (zie punt 2.2). De bedrijven die zich na een informatief bedrijfsbezoek niet in regel stellen worden doorgegeven aan de toezichthouders (in het team). Deze controles vonden plaats bij 53 bedrijven. **Bij 67 % van de gecontroleerde bedrijven stelden de stroomopvolgers overtredingen vast.** Het gaat zowel over grote als kleine overtredingen, dus het is moeilijk om in te schatten of de bedrijven in 2020 in het algemeen slechter in orde waren. De milieu-impact van alle overtredingen is niet even groot.

3.1.2 Afdankte voertuigen

We hebben **76 controles** uitgevoerd, vooral bij garages en schroothandelaars, soms ook bij particulieren. Wanneer afdankte voertuigen afgebroken worden om de gedemonteerde onderdelen te verkopen, moet het bedrijf een erkend centrum zijn. Deze erkenning als centrum voor depollutie, ontmanteling en vernietiging van afdankte voertuigen wordt verleend door de OVAM.

Afdankte voertuigen moeten verplicht afgevoerd worden naar een erkend centrum. En dit uiterlijk als de keuring meer dan twee jaar is vervallen. Het jarenlang opslaan van afdankte voertuigen is dus niet toegestaan. Bij veel garages is dit nog wel het geval. Door de controles worden er heel wat terreinen opgeruimd.

In 2020 was 68 % van de gecontroleerde bedrijven niet in orde. Dit kan gaan van een beperkt aantal afdankte voertuigen die er al te lang staan tot het illegaal depollueren en demonteren van afdankte voertuigen zonder over een erkenning te beschikken.

3.1.3 Afvalolie

De controles vinden plaats bij garages waarbij we nagaan wat er met de ingezamelde afvalolie gebeurt. Deze controleactie werd in 2017 opgestart, want er waren vermoedens dat er terug meer afvalolie verbrand werd dan vroeger omdat de inzamelcijfers daalden. Dit heeft een grote milieu-impact. Sinds 2017 is er bij elke controle van een garage aandacht voor. Het illegaal **verbranden van afvalolie** is in 2020 **twee keer vastgesteld**.

3.2 OPWAARTSE CONTROLES

De controles zijn vooral **gericht op het opsporen van freeriders**. Dit zijn bedrijven die niet zijn aangesloten bij een beheersorganisme. In de meeste gevallen is er een milieubijdrage op de producten van kracht en moet de invoerder dit aangeven bij het beheersorganisme. Dit zijn vooral administratieve controles: een groot deel van deze controles gebeurt niet ter plaatse, maar vanop afstand. Sinds 2020 zijn het in eerste instantie de stroomopvolgers die bedrijven informeren en aansporen om zich aan te sluiten bij Bebat en/of Recupel.

3.2.1 AEEA en batterijen

In 2020 controleerden we in het totaal dertien bedrijven, waarvan er acht in overtreding waren.

3.2.2 Olie en banden

In 2020 waren er **geen opwaartse controles** voor olie en banden, wegens geen prioriteit.

4 BODEM

Wat bodem betreft, richt het team Terreincontrole zich op de **traceerbaarheid van bodemmaterialen (grondverzet)**. De erkende bodembeheerorganisaties **Grondbank vzw** en **Grondwijzer vzw** staan in voor de opvolging en traceerbaarheid van grondstromen in het Vlaams gewest. Hiervoor hebben ze een eigen controle- en beheerssysteem. De handhaving van het team Terreincontrole richt zich op het opsporen van freeriders en het behandelen van meldingen en klachten over grondverzet. Buiten de controles ter plaatse gebeurt er ook veel ondersteuning van gemeente- en politiediensten of andere toezichthouders vanop afstand.

In 2020 voerden we 37 controles uit bij grondwerkers of op locaties waar grond opgeslagen wordt. Tijdens een controle bij een TOP (tussentijdse opslagplaats) gaan we na of het bedrijf de traceerbaarheidsprocedures van het grondverzet volgt. Ook klachten en/of meldingen van particulieren, politiediensten en lokale besturen komen aan bod. Op regelmatige basis voeren we gezamenlijke controles uit met andere inspectiediensten (intercommunales, Natuur en Bos, VMM). **In 2020 was 41 % van de gecontroleerde bedrijven niet in orde.**

5 ANDERE TAKEN

Het team Terreincontrole voert naast controles ook nog een aantal andere taken uit:

- Beheren mailbox handhaving@ovam.be
In 2020 behandelden we zo'n **2228 mails**. Dit zijn onder meer vragen van (lokale) toezichthouders en andere inspectiediensten, klachten en informatievragen;
- Ondersteuning interne en externe toezichthouders;
- Geven van opleidingen aan lokale toezichthouders;
- Beleid handhaving;
- Opvolgen vergaderingen en studies van de VHRM (Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu)/departement, politienetwerk, werkgroep handhaving.

Interessante links:

<https://ovam.be/terreincontrole>

<https://ovam.be/uitgebreide-producentenverantwoordelijkheid-upv>

<https://www.ovam.be/garage-carrosserie>

<https://ovam.be/afval-materialen/specifieke-afvalstromen-materiaalkringlopen/voertuigen-olie-banden-autobatterijen>

<https://ovam.be/afval-materialen/specifieke-afvalstromen-materiaalkringlopen/aeaa>

<https://ovam.be/bodem/verplichtingen/grondverzetsregeling>